

Татар теле һәм әдәбияты дәресләрендә тәнкыйди фикерләү технологиясе

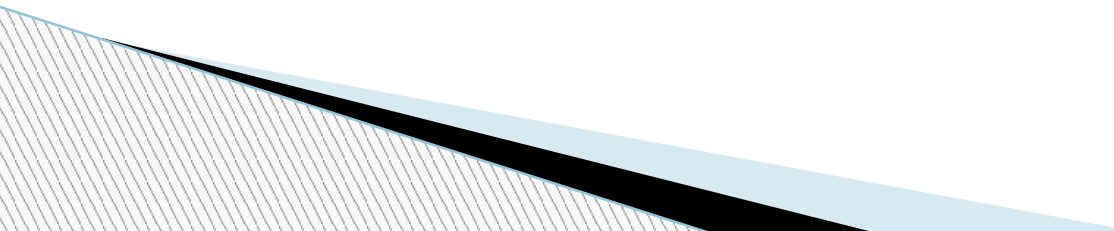
*Укытучы: Калмаш урта гомуми белем бирү
мәктәбе*

Бурганова Гөлнәра Нәсимовна

Тэнкыйди фикерлэү —

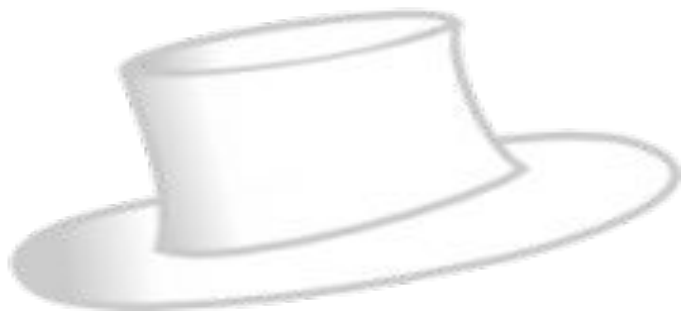
- кызыксыну
- эзләнү
- үз-үзеңә сорау кую (ни өчен?)
- жавап табу
- үз фикереңне булдыру
- башкалар фикеренә колак салу
- кабул ителгән карарга тэнкыйть күзлегеннән карау

Тэнкыйди фикерлэгэн кеше үзенэ сораулар бирэ:

- Мин нэрсэ белэм?
 - Мин яңа нэрсэ белдем?
 - Минем белемем ничек үзгэрде?
 - Мин белемем белэн нишлэрмен?
-

“АЛТЫ ЭШЛЭПЭ” АЛЫМЫ

Ак эшләпә

Нинди яңа
мәгълүмат белдегез?
Фактлар.

Сары эшләпә

Өйрәнгән
мәгълүматның уңай
яклары. Позитив
фикерләр.

Кара эшләнә

Нинди тискәре яклар күренде? Тәнкыйть күзлегеннән карау.

Кызыл эшләнә.

Сездә нинди хисләр гуды? Эмоциональ кабул итү.

Яшел эшләпә.

Ижади фикерләү.

Фаразлар.

Зәңгәр эшләпә.

Фикерләрне

гомумиләштерү,

йомгак ясау.

“Түгэрэк буенча хат язу” алымы

«Синквейн» алымы

Синквейн 5 юлдан тора

Синквейн язу тәртибе

- ▣ **1 нче юл.** Теманы ачыклаучы сүз, исем.
- ▣ **2 нче юл.** Синквейн темасына туры килә торган ике сыйфат.
- ▣ **3 нче юл.** Синквейн темасына хас булган өч фигыль.
- ▣ **4 нче юл.** Теманың эчтәлеген ачучы фраза, жөмлә. Ул укучының темага мөнәсәбәтен күрсәтергә тиеш.
- ▣ **5 нче юл.** Укучының темага карата үз фикерен бер сүз белән чагылдырган нәтижә. Резюме.

“Диаманта” алымы

1нче юл. 1 исем (тема).

2нче юл. 2 сыйфат (теманы ачыклау).

3нче юл. 3 фигыль (эш, хэл, хәрәкәт).

4нче юл. 4 сүздән торган жөмлә.

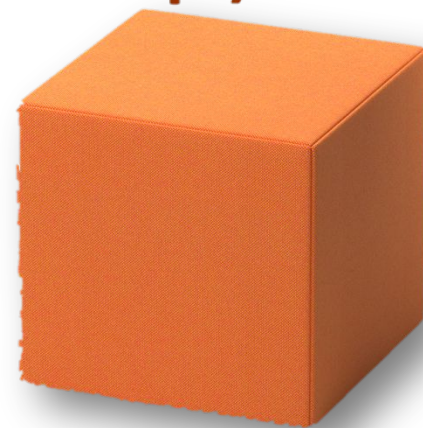
5нче юл. 3 фигыль (калма-каршы эш, хэл, хәрәкәт)

6нчы юл. 2 сыйфат (калма-каршы теманы ачыклау).

7нче юл. 1 исем (калма-каршы тема).

“Шакмак” алымы

- Тасвирла
- Ассоциация китер
(нәрсәгә охшаган)
- Куллан (Мисаллар китер)
- Чагыштыр
- Ижәт ит
- Бәя бир

“Инсерт”

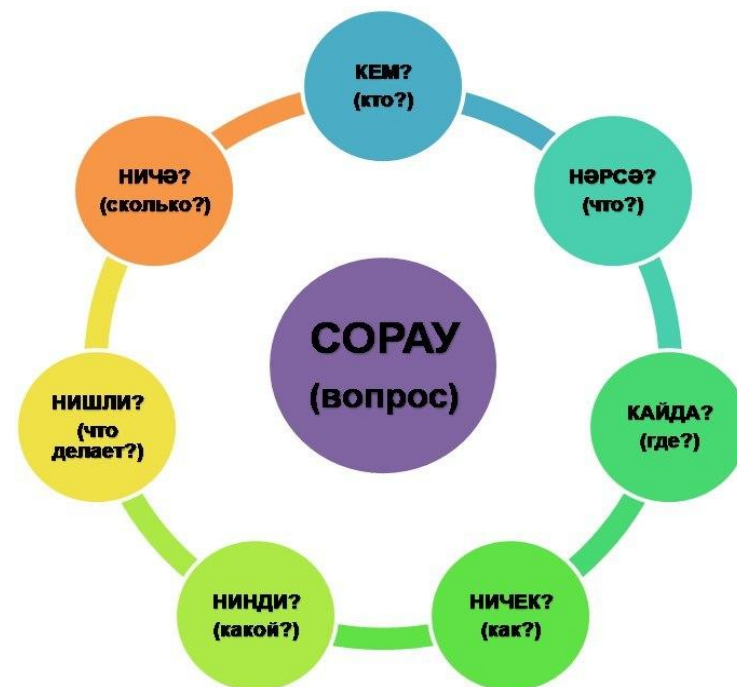
- «✓» – мөгълүмат таныш
- «+» – яңа мөгълүмат
- «-» – фикерем туры килми
- «?» – белергә телим

АЛЫМЫ

Тамгалар	Төп мөгълүматлар
✓	
+	
-	
?	

«Бер-береннэн сорау алышу»

АЛЫМЫ

“Юан һәм нечкә сораулар” алымы

«Юан» сораулар	«Нечкә» сораулар
Ни өчен соравына 3 аңлатма бирегегез...? Ни өчен икәннен аңлатыгыз...? Ни өчен шулай дип уйлыйсыз...? Аермасы нәрсәдә...? Нәрсә булчак, әгәр дә...?	Кем? Нәрсә? Кайчан? Бәлки...? Буламы...? Ничек атала...? Булдымы...? Сез килешәсезме...? Дөресме?

“Төсле тамгалар” алымы

- **Кызыл** – «Тикшерегез, барлык хаталарымны да төзөтегез»
- **Яшел** – «Хаталарымны күрсөтегез, мин үзем төзөтәм»
- **Зәңгәр** – «Хаталарымның санын күрсөтегез, мин үзем табам һәм төзөтәм»,
- **Кара** – «Бу эшемне ашыгып эшләдем, эшемә житди карамагыз»

«P A Ф T» алымы

P(оль) – бу эш кем исеменнән;

A(удитория) – бу эш кемгә адресланган;

Ф(орма) – хат, брошюра, интервью, эссе, буклет, стенгазета, альбом һ.б.

T(ема) – текст нәрсә турында.

“Беләм, белергә телим, белдем” алымы

Беләм	Белергә телим	Белдем